

Önálló tantárgy: számítástechnika

Másfél éve, az 1985/86-os tanévben vezették be — az ország orvosegyetemei közül elsőként — a SZOTE hallgatói számára a számítástechnika oktatását önálló tantárgyként. Az oktatásban eddig szerzett tapasztalatokról, a számítástechnikának az orvostudományban betöltött és betölthető szerepéről kérdeztük dr. Győri István egyetemi docent, a SZOTE Számítástechnikai Központ vezetőjét.

Milyen tényezők hatására került bevezetésre a számítástechnika stúdium-szerű oktatása a szegedi orvosegyetemen?

— Korábban is igényelték hallgatók és oktatók egyes csoportjai azt, hogy tanfolyam keretében megismerkedjenek a mikroszámítógépekkel. Országos szinten is érzékelhető volt olyan tendencia, amely szorgalmazta a számítástechnika oktatásának elterjedését a felsőoktatásban. Ezen kívül néhány éve, amióta a végzős orvosok diplomájukat kell tanulmányaik befejeztével készíteniük, új igény lépett fel a számítástechnikai módszerek ismerete iránt, hiszen ezen dolgozatok megírásához rengeteg adatra, és azok statisztikai kiértékelésére lehet szükség.

Milyen óraszámokban tanulják a tárgyat az orvostanhallgatók, s milyen tematika szerint?

— Miután Magyarországon az orvosegyetemen korábban nem szerepelt ez a tantárgy, s mivel az angol szakirodalomban sem találtunk direkt orvosok számára készült számítástechnika-tankönyvet, a tematikát magunk állítottuk össze. A tanrend heti egy óra előadást és egy órányi gyakorlatot biztosít a tantárgy számára, tehát nincs lehetőség nagy mennyiségű tananyag leadására, igaz, ez nem is célunk. Elsősorban — a tudományág fejlődése történetének áttekintése után — a programozás logikájának, valamint a segítségével megoldható (nem csak matematikai jellegű) feladatok körének megismertetésére törekszünk, majd az adatgyűjtés, adatfeldolgozás, a konkrét kérdőívtervezés módszereit vesszük sorra. A tantárgy egy féléves; az indexálási feltevéle egy rövid teszt sikeres megoldása a félév végén. Úgy gondolom, hogy legalább egy gyakorlati jegy szintű számonkérés volna

szükséges, ez nagyban növelné a tárgy komolyságát.

Milyenek a tárgyi feltételek?

— Két kabinet működik 6-6 db. Commodore-64 típusú számítógéppel. Szerencsés dolognak tartom, hogy ezeket a kollégiumokban helyezték el, mert így az érdeklődő hallgatók a tanórán kívül bármikor használhatják őket, s a tapasztalat szerint ezt a lehetőséget ki is használják. Az viszont nem szerencsés, hogy a gyakorlatokon egy gépre három hallgató jut.

Milyennek ítéli meg a hallgatók hozzáállását?

— Általában a hozzáállásuk nem rossz. A hallgatók döntő többségének semmilyen számítástechnikai alapelismerete nincs. Ezt csodálkozással tapasztaltuk, ismerve a középiskolai körében „meghirdetett” nagyszabású, számítástechnikai oktatással kapcsolatos programot. Ugyanakkor van néhány hallgató, akik szinte „profil” szinten programoznak, számukra lehetővé tesszük, hogy az első gyakorlatok egyikén számot adva tudásukról a továbbiakban mentesüljenek a gyakorlati órák látogatása alól.

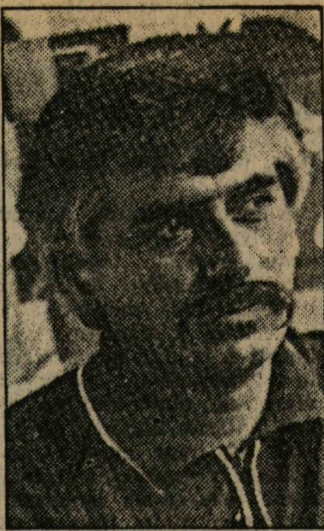
Milyen egyéb tapasztalatai vannak a másfél év celtelével?

— Szerencsésebbnek tartanám, ha a tantárgy oktatására a felsőbb évfolyamok valamelyikén, s nem az első évben kerülne sor. Az elsősöknek ugyanis még semmi egészségügyi kapcsolatos információjuk nincs, felsőbb évfolyamon azonban esetleg már a diplomamunkához is konkrét segítséget tudna a tantárgy adni. Ezen kívül jó volna egyesíteni valamilyen módon a kabineteket, hogy a gyakorlatokon minden hallgatónak egy-egy külön számítógép jusson.

Érdeklődtek-e a többi orvosegyetemről a számítástechnika-oktatás tapasztalatairól?

— A Neumann János Számítógéptudományi Társaság orvosi biológiai szakosztálya ez évben tervezi, hogy összehívja a négy orvosegyetem képviselőit Debrecenbe. Itt nem csupán a számítástechnika oktatásának kérdéseiről lesz szó, hanem arról is, hogyan segítheti a számítástechnika az egyéb tantárgyak orvosegyetemi oktatását.

S. I.

Hézső Ferenc egyrészt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola helyettes főigazgatója s a rajz tanszék vezetője, másrészt pedig festőművész. Elrajzának részletes ismertetése egyebek között a *Mai magyar művészeti című sorozat Kristó Nagy István által írt kötetében is olvasható (Képzőművészeti Kiadó, 1986).* Egyébként pedig a konkrét élettenyék ismerete nélkül is beláthatjuk: aki művész, az az idők során bizonyára megtörtént már egy s más. Ez axióma, külön bizonyítást nem igényel, hiszen bizonyításként ott van maga az életmű. S ennyi elég.

Hézső Ferenc 1981 óta állandó résztvevője a képzőművészeti kiállításoknak. Egyéni kiállításai voltak Budapesten, számos vidéki városunkban, s a vajdasági Zentán. Művei szerepeltek már a Szovjetunióban, Jugoszláviában, Csehszlovákiában, Romániában, Lengyelországban, Franciaországban is. Megkapta a Munkácsy-, a Koszta József-, a Székely Bertalan-emlékérmét és a Tornyai-plakettet. Ezen kívül SZOT-díjjal, Munkácsydíjjal, a Munka Érdemrend szívet fokozatával, s a Kárpár Miklós-emlékéremmel ismerték el munkásságát.

Élmény nélkül nincs művészet. Az élmény egyedí, a műalkotás ezt az egyediséget emeli egyrészt az általánosság, másrészt egy magasabb fokú (mert megismerhetetlen) egyediség szintjére. Tanár úr művészetére milyen élmények hatottak? Művei „előhívásában”, minek volt meghatározó szerepe?

— Gyermekkoromat hódmezővásárhelyi töltöttem, abban a szellemi közegben nevelődtem, mely az alföldi képzőművészet központja. Ez mint indítás határozta meg szellemi eszmélésemet, s élményanyagom igen jelentős részét. Ebből a közegeből kerültem tehát föl a Képzőművészeti Főiskolára, ami az eddigiektől eltérő, más karakterű élményanyagot jelentett számomra, már csak maga a nagyváros is. Az ezt megelőző idő érdekes korszaka volt életemnek, többfelé is dolgoztam. A vásárhelyi színháznál díszlettervező, díszítő voltam; feladatukom igen széles skálán mozgott. A tél folyamán időnként a Tiszára jártam ki fát vágni, mert szükséges volt, majd pedig a városi tanács adóügyi osztályára kerültem, mint becsúsz. Így alkalmam volt Vásárhely környékét többször is bejárni... Megtapasztaltam, hogy az 1956-os beszolgáltatási rendszernek többféle

vannak, azaz voltak bizonyos utözöngéi. Egy évvel később bekerültem a képzőművészeti főiskolára. A belpolitikai helyzet igen kiélezett volt; a főiskolán ekkor már kezdte magát éreztetni a dogmatikus kultúrpolitika megváltozása. Ez igen tartós irányzatnak bizonyult... Számomra a szaknyelv való ismerkedés egybeesett az országban frissen megjelenő szellemi törekvések terhével. Igen jó alkalmam nyílt tehát a korábbi, főként hagyománytisztelőre épült, neveltetésemből adódó fölfogásomat kitágítani. Képzőművészeti főiskolás koromban sok minden iránt érdeklődtem. Sok volt a szabadidőm

Főiskolai tanszékvezetők

Lapunk 1986. november 8-i számában interjút közöltünk dr. Moholi Károllyal, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Földrajz tanszékének vezetőjével. Ez az interjú része annak a sorozatnak, amely — terveink szerint —

folyamatosan jelentkezik ebben az évben, s melynek célja bemutatni a főiskola tanszékvezetőit. E helyütt és most dr. Hézső Ferenc, a rajz tanszék vezetője válasza a riportér kérdéseire.

Élmény nélkül nincs művészet

is... Múzeumokat, könyvtárakat látogattam, gyakran megfordultam a Zeneakadémián. Bártil köröm is zenészek, színészek, iparművészek közül került ki. Mindezek együttese határozta meg tehát élményanyagomat, e hatások alakították művészetemet.

Könnnyű az íróknak, költőknek: ars poeticájukat „múfajukon belül” fogalmazhatják meg. (Sokan élnek is közülük a kétségkívül csábító lehetőséggel; vannak alkotók, akiknek életműve szinte egyetlen ars poeticává áll össze, ami nem mindig szerencsés). A képi ábrázolás művelője nehezebb helyzetben van: műfaján kívül kell meghatározni a művészetét mibenlétét, s erre mindig lehetőség. Hogyan jellemezne ars poeticáját, művészi törekvéseit?

— Szellemi értelemben a bartóki modellt tudtam leginkább elfogadni: valahol otthorra kell lelki gyökört kell verni. Ez számomra a Viharsarok, Csongrád—Békés megye. A bartóki modellt számol a magyarságtudattal, a népi kultúra megőrzésével, megbecsülésével is. Alapvetőnek tartja a népben-nemzetben való gondolkodást, de nem öncélúan, hanem törekve ezzel együtt egy szélesebb „ablak” nyitására, kitekintésre a más népek tevékenységére, általánosan a világ eredményei felé. Ez a széles programom, ez határozta meg mindennapi tevékenységemet, gyakorlati alkotómunkámat. Ezen túl pedig konkrétan föl vállaltam a paraszti életformaváltás folyamatának ábrázolását. Szinte a krónikás tudatosságával kerestem az új jegeket, melyek a társadalom megváltozásának folyamatában az életmód változásában is föllelhetők. Mindez szakmai értelemben annyit jelent, hogy az a képzőművészeti nyelvemet, mely régebben alkalmas volt a hagyományos paraszti életforma és világkép ábrázolására, ebben a helyzetben számomra elégtelennek, szűkösek bizonyult. Egyfelől ezért, másfelől belső szükségességéből megismerkedtem a legmodernebb képzőművészeti törekvések eszköztárával abból a célból, hogy ezek egy részét tudatosan fölhasználjam az újjáalakuló paraszti életforma mozgásában, változásában levő folyamatának kifejezésére.

Konkrétan melyik lépés tudná szemléltetni mindent?

— Mindenekelőtt nézzük először a legjellemzőbb mozzanatot. 1970-ig többnyire a látványtervező ábrázolás volt a meghatározó munkáim nagy részére. Ez az év mintegy fordulópont az én tevékenységemben is. Itt lép be nagyon tudatosan az időre, a mozgásra való odafigyelésem. Ennek kapcsán terveztem egy sorozatot is, melynek címe „Múltunk, jelenünk” lehetne. A sorozat állhatna két, ugyane címet viselő képből, valamint az „Alföld”, a „Fejfák, paraszttok”, „A paraszt, aki a városba ment”, s legvégül „A határban” című munkáimból, melyeket egy kb. öt éves ciklus alatt hoztam létre. Hadd emeljem ki e sorozatból a „Fejfák, paraszttok” című képet. Ebben szerettem volna megfogalmazni: az ember mindig emléket állít azok számára, akik a közösséget valamit tettek, vállaltak. Ez az örök em-

berli gesztus, emelte az egyiptomi piramisokat, az oltárokat, a diadalívket... A Dél-Alföldön a parasztság volt az az osztály, mely történelmünkben példa nélküli változáson ment keresztül, biztosítva ezzel a nép, az ország zökkenőmentes kontinuitását a jövővel. S mivel ezek az emberek folyamatosan elmennek közülünk, jellegzetes típusainak szerettem volna mentőt állítani. A képen a református temetőkre jellemző fejfák jelzészzerű emberalakokra emlékeztetnek. Ezekhez hasonlítom formailag a pástort, a paraszttal, a szellért, tehát meghatározó típusait a paraszti társadalomnak. Az emberalakokkal egybevetve az oltárokat, a pástort, a paraszttal, a szellért, tehát meghatározó típusait a paraszti társadalomnak. Az emberalakokkal egybevetve az oltárokat, a pástort, a paraszttal, a szellért, tehát meghatározó típusait a paraszti társadalomnak. Az emberalakokkal egybevetve az oltárokat, a pástort, a paraszttal, a szellért, tehát meghatározó típusait a paraszti társadalomnak.

Mi minden kell ahhoz, hogy szó szerint a semmiből, a negatív létből előállítódjék egy műalkotás? Amely — jó esetben — örökérvényű?

— Olyan típusú ember vagyok, aki járkal a világban, mint bárki más. Örökké figyelek, észreveszem a legjelentetlenebb dolgokat is. Gyermekkoromtól kezdve megfigyelési szempontokat adtam saját magamnak. Vannak dolgok, melyek mélyebben megragadnak bennem, s az ilyen módon lerakódó élményfoszlányokat gyakran évekig hordozom magamban. Közben igen sok minden kapcsolódik hozzájuk, s végül egészen más nézőpontból jön vissza az eredeti élményanyag. Többszörös átalakuláson megy keresztül, s eljut egy olyan állapotba, melyet meg kell fogalmaznom. Nem vagyok riportertípusú ember, aki közvetlenül, sekélyesebben reagál; ábrázolásmódom alapvetően igényel... Sajnos, életemformát ezt a mentalitást nem segíti, hanem nehezíti.

„Egy költő legyen áttetsző” — fogalmazta meg egyszer valaki, persze nemcsak a költőkre, hanem általában a művészekre gondolva. Ez a szemlélet, tehát hogy a művész és a közéleti lét kölcsönösen kizárja egymást, még ma is szívesen tartja magát, holott ennek az ellenkezőjére is számos példát hozhatunk. Tanár úr hogyan egyeztetni közéleti és művészi tevékenységét?

— A képzőművészeti főiskolát 1982-ben végeztem el. Egy évig voltam utána szabadúszó. Mivel festő-diplomámon kívül tanári diplomát is szereztem, úgy döntöttem: elmegyek tanítani. A pedagógusi munka jelentős energiát von el tőlem, s így a festészettől. De hivatásszerűen tanított, nem a pénzszerezés igényével. Igaz, hogy valaha pénzszerezés is motivált, ma már nem tudnám elképzelni életemet pedagógusi tevékenység nélkül. Jelenleg mint tanszékvezető, arra töreksem, hogy tanítványaim minél igényesebben készüljenek föl hivatásukra; jó lenne ezt a népet, saját szűkebb közöngéket föl emelni a vizuális érzékelés fejlettebb fokára. Ezt mint minimális programot szeretném hallgatóikkal elfogadtatni, egyébként pedig ki ki

képessége szerint építheti önmagát.

— Újabb irodalmunkban Szász Imre, a volt Eötvös kollégista, a többszörösen világlátott író fogalmazta meg a régi, de igaz frázist: „Az irodalom vért kíván. Vagy az író vért, vagy másét.” Aki látott már saját művének megírásában napok alatt belevádkolt alkotót, tudja, mit értsen ez alatt. Fenti megállapítás a kezdeményezőkre is ilyen kiélezetten vonatkozik?

— Teherbírásom taglalása esetleg dicsekvésnek is tűnhetne... A művészi pályán való megmaradáshoz igen nagy állóképesség kell, minden tekintetben. Ugy tűnik, eddig bírtam a megterhelést. Mintegy negyedszázada vagyok a pályán... Ugyanakkor pedagógusi és intenzív közéleti tevékenységet is végzek. Emellett a művészi alkotómunkában is sikerült kivívni helyemet a Nap alatt. Ennek ára: vasár- és ünnepnapjaim, éjszakáim, s általában a szabadidőm föladóása. Ha kiszabadultam az iskolából, lemondva a pillanatnyi örömeimről, beburkolóztam saját világomba, s igyekeztem képékké absztrahálni élményeimet. Nagyon sokszor nehéz kiszakadnom gondolatkörömből, ha órára kell mennem. Mái is így van ez, sőt egyre nehezebben tudom földolálni. Ez az önmagam tékozló élet kezdi forgácsolni energiámat; jelenlegi beosztásomat művészi alkotómunkám nagyon megcsínyli.

„Addig, amíg valaki művészként is elfogadhatja magát, gyakran egészen furcsa dolgok történnek vele. Néha hajmeresztőek... Tanár úr ma Munkácsy-díjas festőművész. Szűkebb s tágabb környezete, művészek és nem művészek, barátok és ellenfelek hogyan kísérték figyelemmel eddigi pályafutását?

— Vásárhelyi környezetben nagy ellenérzessel fogadták például eszközváltásomat, s hogy nem a nosztalgizálás fölül közeliem meg a dolgokat. Szakmai és más téren sem kaptam mindig támogatást. Mivel azonban tudtam, mire vállalkozom, ezen túl tudtam tenni magam. Hittem abban, hogy amire én figyelek, azok valós, kézzelfoghatóan tapasztalható jelenségek. Fontosnak tartottam ezekről önállóan kialakított nyelvezettel vallani. Ezt utólag így persze könnyű elmesélni, megélni más volt... Egészen más... A művészeknek, ha komolyan szembesülni akar környezetével, föl kell vállalnia a konfliktushelyzeteket is.

„Az alkotó emberek külső és belső kényszer által egyaránt kitermett sajátossága a művészetbeli megújulás folytonos keresése. A kérdés obligát; hogyan tovább?”

— Ezt én sem tudom pontosan... A hivatal, amibe belekerültem, energiáim jó részét elviszi. Szakmai téren csökkentett mértékben dolgozom tovább. Leginkább alkotó jellegű periódusom 1970-től 1983-ig húzódtott; azután úgy éreztem már, hogy ez az építkezés, igen racionális gondolkodás és festői szemlélet, melynek jegyében eddig alkottam, tovább nem ad számomra kielégülést. Kiüresedettnek érzem ezt a nyelvet, nem tudok vele felegyelmaztetten bánni. Ismét élménygyűjtésre lenne szükségem, közvetlen találkozásra a való világ eseményeivel. Stílusváltásba kezdtem. Viszatarterem a narratívabb, leíróbb jellegű ábrázolási módhoz, melyet szeretnék mielőbb szintetizálni. Erőgyűjtésként és demonstrációképpen adódik egy érdekes alkalom számomra: június ötödikétől július tizenkettéig retrospektív önálló kiállításom lesz a Múcsarnokban. Ennek kiharcolása akadályokba ütközött... A kiállítás a visszatekintés és az összegzés lehetőségét egyaránt kínálja számomra, s lehetőséget teremt a továbbképzésre is. Ezt föltétlenül meg fogom valósítani; nem látok okot arra, hogy lemondjak terveimről.

— Köszönöm a beszélgetést!

FARKAS CSABA

Radics Katalin látogatása

Február elején Szegedre látogatott Radics Katalin, az MSZMP KB osztályvezetője. Délélt a megye és a város állami- és pártvezetőivel találkozott, majd el látogatott a József Attila Tudományegyetemre.

A JATE Bölcsészettudományi Karának pártszervezete felkérte Radics Katalint, hogy előre beérkezett

kérdések alapján tartson előadást kultúrpolitikánkról. A nagy érdeklődéssel kísért előadás négy nagyobb témakörrel foglalkozott: a művelődéspolitikai általános kérdéseivel, a tudománypolitika jelenlegi helyzetével, irodalmi és művészeti életünkkel, illetve az előadás kapcsán feltevődött kérdésekkel.

Mikor lép életbe az új TVSZ?

A kari hallgatói fórumokat követően a JATE Tanácsa december 11-i ülésén fogadta el az új tanulmányi és vizsgaszabályzatot. Ezt követően a hallgatói közösség képviselőiből alakult ad hoc testület — egyetértési jogát gyakorolva — nem fogadta el a szabályzatot egyes (tanácsulási tudósításunkban is hangsúlyozott) pontjainak tartalmát, illetve szövegezését. Megtűdtük, a szabályzat 1987. február 2-án lépett hatályba. A JATE rektora úgy intézkedett, hogy a dokumentum vitatott pontjai, illetve bekezdései ideiglenesen (az egyetem szervezeti és működési szabályzatának

megalkotását követően hozandó intézkedésig) szintén érvényben vannak.

Doktoravatás

A SZOTE Tanácsának február 7-i rendkívüli ülésén Szilárd János rektor elnök, Selmeczi Béla, a Gyógy-szerészkar dékánja 79 gyógyszerészt és 23 gyógyszerészdoktorát avatott.

A JATE doktoravató ünnepi tanácsülésén, február 14-én, Csákány Béla rektor elnökletével 114 nappali tagozatos joghallgatót avattak doktorrá.